

Протас Олександр

студент

Західноукраїнський національний університет

Науковий керівник: Ярошук О. В.

ОБЛІК ТА АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Діяльність будь-яких суб'єктів господарювання передбачає наявність засобів виробництва і відповідних матеріальних умов, оскільки вони є одним з найважливіших елементів продуктивних сил для підтримання нормального відтворювального процесу виробництва на усіх його ланках. Однією із головних умов функціонування суб'єкта господарювання є ефективне використання матеріально-технічної бази. Найважливішою складовою матеріально-технічної бази є основні засоби. Під основними засобами (далі – ОЗ) розуміють засоби виробництва, які перебувають у процесі виробництва і використовуються поступово протягом декількох виробничих циклів, частинами переносячи свою вартість на новостворений продукт.

В силу різноманітних економічних кризових явищ, суб'єкти господарювання не завжди мають змогу своєчасно оновлювати виробничі ОЗ, від точного та раціонального обліку яких залежить процес відтворення, оновлення, поповнення та в кінцевому результаті – забезпеченість суб'єкта господарювання конкурентоспроможними сучасними засобами праці. Тому облік та аудит ОЗ є важливою складовою функціонування суб'єктів господарювання.

Облік та аудит ОЗ є невід'ємною частиною загального аудиту суб'єкта господарювання, оскільки ОЗ, як правило, займають питому частку в майні підприємства. Перед початком проведення обліку та аудиту ОЗ необхідно чітко сформулювати мету, завдання та план такої перевірки.

Зазвичай, мета аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо ОЗ.

Виходячи з мети, одними з основних завдань аудиту ОЗ можна назвати: контроль за дотриманням чинного законодавства щодо операцій з ОЗ; перевірка правильності документального оформлення операцій, пов'язаних з рухом ОЗ; перевірка фактичної наявності і стану ОЗ; виявлення фактів неефективного використання ОЗ, реалізації їх за заниженою ціною, заниження оцінки, необґрунтованого списання; оцінка придатності наявних ОЗ для експлуатації; перевірка правильності визначення фінансових результатів від реалізації ОЗ; встановлення джерел фінансування відтворення ОЗ; аналіз показників використання ОЗ [1].

Аудит ОЗ доцільно проводити за такими етапами.

На першому етапі аудитор ознайомлюється з: нормативно-правовими аспектами проведення операцій з ОЗ на підприємстві; рішеннями власника на проведення операцій з ОЗ; організацією бухгалтерського та податкового обліку ОЗ.

На другому етапі здійснюється аудит наявності ОЗ, який може бути проведений двома способами: через інвентаризацію (у разі невеликої кількості засобів) або документальною перевіркою.

На третьому етапі роблять аудит господарських операцій з ОЗ.

Завершується аудит аналізом ефективності використання ОЗ: розраховують фондвіддачу, фондомісткість, коефіцієнти зносу, поновлення, придатності основних засобів.

За результатами здійснених аудиторських процедур складають необхідні робочі документи (пояснення і заяви працівників, акти, довідки; інвентаризаційні описи; реєстри бухгалтерського обліку; бухгалтерська звітність). В них фіксується отримана в ході перевірки інформація, формулюються відповідні висновки про виявлені відхилення та порушення [3].

На підсумковому етапі узагальнюють результати перевірки, формують висновки, готують пропозиції, складають аудиторський висновок, в якому вказують всі виявлені недоліки і порушення в обліку й звітності, а також виділяють ті помилки і виправлення, що можуть вплинути на вірогідність звітності з посиланнями на нормативну базу [2].

Таким чином, аудиторська перевірка основних засобів дає можливість об'єктивно оцінити їх стан, наявність та ефективність використання. А також встановлює правильність документального оформлення операцій стосовно надходження, переміщення, використання, ліквідації та списання основних засобів.

Список використаних джерел

1. Утенкова К. О. Аудит основних засобів підприємств АПВ в контексті вимог Міжнародних стандартів аудиту. Облік і фінанси. 2012. № 1. С. 100-103.
2. Пиріжок Є. С., Кулікова Н. Т. Поняття «основні засоби» та канали їх вибуття на підприємстві. Міжнародний збірник наукових праць «Проблеми теорій та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу». 2011. Випуск 2 (20). С. 397-405.
3. Яременко Л. М. Теоретичні підходи до сутності та класифікації основних засобів. Экономический вестник университета. Сборник научных трудов ученых и аспирантов. 2015. № 27-1 С.144-148.